

Studieplan 2019/2020

Videreutdanning i spesialpedagogikk: deltagelse og marginalisering 8-13

Studiepoeng: 30

Studiets nivå og organisering

Spesialpedagogikk: deltagelse og marginalisering 8-13 er et videreutdanningstilbud for lærere som daglig jobber på ungdomsskole eller innen videregående opplæring. Studiet er et oppdragsfinansiert tilbud gjennom Utdanningsdirektoratets satsing Kompetanse for kvalitet.

Studiet er på bachelornivå og blir tilbudt som deltidsstudium over ett år.

Studiet er nett- og samlingbasert, med i alt fire samlinger i løpet av studieåret. Hver samling går over tre dager på Høgskolen i Innlandet, studiested Lillehammer. Den øvrige undervisningen er nettbasert med bruk av høgskolens studiestøttesystem.

Bakgrunn for studiet

Studiet bygger på et relasjonelt perspektiv på funksjonshemming og læring. Videreutdanningen vil gi en innføring i hvordan funksjonshemming oppstår og forklares. Hovedfokus blir rettet mot samspillet mellom individ og samfunn og hvordan dette virker inn på utvikling av inkluderende læringsprosesser i ungdomsskolen og videregående opplæring.

Studentene skal få en grunnleggende innsikt i inkluderende og marginaliserende prosesser, myndiggjøring, rettigheter og etikk, arbeid med spesialpedagogiske problemstillinger og juridiske aspekter knyttet til spesialpedagogikk.

Studiet gir en innføring i spesialpedagogisk arbeid: Formulering av mål, utvikling av ulike spesialpedagogiske tiltak, analyser og vurdering av læreprosesser. Dialogens betydning og utfordring settes i fokus i forhold til etisk ansvar og samhandling på ulike nivå og med ulike instanser som angår den spesialpedagogiske praksis.

Studentene skal få en grunnleggende innsikt i hjelpeapparatets oppbygning og funksjon, strategier innen spesialpedagogisk arbeid, didaktiske overveielser og valg, strategier for inkludering, ulike funksjonsvansker, årsaksforhold og aktuelle tiltak.

Læringsutbytte

Læringsutbytte

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om det relasjonelle perspektivet på læring
- har kunnskap om sentrale høyfrekvente vansker på ungdomstrinnet og i videregående opplæring
- har kunnskap om lovverk og sentrale styrende ideologier for skole
- har kunnskap om ulike hjelpeinstanser og systemets oppbygning og funksjon
- har kunnskap om relevante fag- og yrkesetiske tema og problemstillinger
- har kunnskap om digitale hjelpemidler

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultat fra forskning og utviklingsarbeid til å begrunne egne meninger og valg
- kan identifisere aktuelle problemstillinger og drøfte disse i lys av ulike perspektiv og teoretiske tilnærminger
- kan redegjøre for saksgangen ved enkeltvedtak
- kan redegjøre for praktisk pedagogiske utfordringer i møte med ulike funksjonsvansker og ulike strategier i arbeid med spesialpedagogiske tiltak
- kan identifisere mangler i egen kunnskap og kompetanse, samt se grensene for det mandat som tillegges den stilling man innehar, som grunnlag for å søke hjelp og støtte i sitt arbeid
- kan anvende digitale verktøy som spesialpedagogiske hjelpemidler

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle og reflektere over spesialpedagogens yrkesrolle og se på praksisfeltet kritisk og bidra til endring
- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver som strekker seg over tid, både

- alene og som deltager i en gruppe
- kan bidra til skapende dialog og samarbeid rundt spesialpedagogiske utfordringer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer, begrunne disse faglig og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis
- kan bruke språk, muntlig og skriftlig, sett i lys av språkets iboende aspekter av makt og undertrykkelse
- kan se muligheter for bruk av digitale verktøy i profesjonsfaglig kompetanse

Målgruppe

Lærere på ungdomstrinnet og i videregående opplæring.

Relevans for arbeidsliv og videre studier

Studiet er et tilbud innen Utdanningsdirektoratets styrking av lærernes faglige kompetanse gjennom satsingen Kompetanse for kvalitet.

Studiet kan inngå i opptaksgrunnlaget til Master i spesialpedagogikk ved Høgskolen i Innlandet.

Studiet vil også kunne inngå i kvalifisering til lærerspesialistutdanning i spesialpedagogikk.

Opptakskrav og rangering

Fullført lærerutdanning som gir undervisningskompetanse på 8.-13.trinn, samt ansettelse på ungdomsskole eller i videregående opplæring.

Arbeids- og undervisningsformer

Studentene blir invitert til å bringe inn utfordringer og problemer de opplever i sin arbeidshverdag. Studentene blir utfordret til å reflektere over disse erfaringene ut fra de teoretiske perspektivene som studiet presenterer. Ut over dette bygger studiet på følgende undervisningsprinsipper:

- Problembasert tilnærming: Studentene skal lære gjennom å arbeide med problemstillinger basert på teori og praksis. Med dette forstås undervisningsformer som er studentaktive og som krever både konkret medvirkning og som legger opp til å bruke kontekstuelle (praksisnære/situasjonsbestemte) læresituasjoner

- Samarbeidslæring: Gjennom en positiv gjensidig avhengighet skal studentene utvikle et tolkningsfellesskap å gjøre seg bevisst tidligere erfaringer og gjøre nye erfaringer med ulike former for spesialpedagogisk arbeid. Studentene skal settes i stand til å kunne beskrive handlinger og resultater, samt (og) analysere disse ut fra ulike spesialpedagogiske perspektiver
- Praksisorientering: Utgangspunktet for arbeidet i studiet skal være å kunne forstå teorigrunnet i en praktisk sammenheng. Dette innebærer at studentene skal kunne anvende spesialpedagogiske perspektiv på innovative måter. I dette ligger vilje og evne til skapertrang og til å utfordre etablerte mønstre knyttet til deltagelse og marginalisering på en ansvarlig måte
- Kunnskapsdeling: I eget kollegium og utprøving av ny faglig kunnskap
- Digitale hjelpemidler er en del av de gjennomgående undervisningsformene og arbeidsformene

Praksis

Vurderingsformer

Til hvert emne knytter det seg to arbeidskrav som studentene må gjennomføre – i alt 4 arbeidskrav.

Arbeidskrav 1 og 2 i emne 1 er individuelle arbeidskrav

Arbeidskrav 1 i emne 2 er i gruppe

Arbeidskrav 2 i emne 2 er valgfritt individuelt/gruppe

Arbeidskrav 1 og 2 i emne 1 må være bestått før studenten kan gjennomføre en 4-timers individuell hjemmeeksamen for emnet SOP3000

Arbeidskrav 1 og 2 i emne 2 må være bestått før studenten kan gjennomføre et skriftlig eksamensprosjekt, individuelt eller gruppe, for emnet SOP3001.

Eksamen i emnet Introduksjon til spesialpedagogisk grunnlagstenkning er en fire-timers individuell hjemmeeksamen.

Eksamen i emnet Spesialpedagogisk praksisendring er et skriftlig eksamensprosjekt, individuelt eller i gruppe, knyttet til tema 2 i emnet.

Eksamen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Forskningsbasert undervisning

Undervisningen har som mål å legge til rette for at studentene får innsikt i vitenskapelig arbeid. Studiet legges opp slik at studentene blir utfordret til kritisk refleksjon og metodevurderinger gjennom formidling av oppdatert og sentral spesialpedagogisk forskning både nasjonalt og internasjonalt.

Internasjonalisering

Gjennom studiet vil studenten møte flere forskere med bred internasjonal forskningserfaring. Studiet vil gi studentene innsikt i internasjonale perspektiver på spesialpedagogisk kunnskap og praksis.

Studiets oppbygging og innhold

Studiet består av to emner på 15 studiepoeng:

- SOP3000 Introduksjon til spesialpedagogisk grunnlagstenkning
- SOP3001 Spesialpedagogisk praksisendring

Emnet SOP3001 Spesialpedagogisk praksisendring bygger på emnet SOP3000 Introduksjon til spesialpedagogisk grunnlagstenkning.

Studiet er organisert etter prinsippet om problembasert læring.

Emne 1 består av følgende hovedtema:

- Tidlig innsats, holdninger og handlinger for ungdom med særlige behov i et inkluderende skolemiljø
- Lærevansker på ungdomstrinnet og innen videregående opplæring

Emne 1 legger vekt på at studenten skal få en forståelse av grunnlaget for spesialpedagogisk praksis. Fokuset rettes mot aktuelle fenomener og utfordrer studenten til kritisk refleksjon over disse. Emnet vil også gi en innføring av høyfrekvente lærevansker hos elever på ungdomstrinnet og videregående opplæring. Digital profesjonskompetanse er en del av dette emnet.

Emne 2 består av følgende hovedtema:

- Overganger: fra barneskole til ungdomsskole, fra ungdomsskole til videregående

- skole
- Praksiserfaringer og spesialpedagogisk fordypning i ungdomstrinnet eller videregående opplæring

Emne 2 har et tydelig institusjonsfokus ved at studenten skal analysere egen praksis og intervensere. Digital profesjonskompetanse er en del av dette emnet.

Kull

2019

Emnetabell

Emnekode	Emnets navn	S.poeng	O/V *)	Studiepoeng pr. semester	
				S1(H)	S2(V)
SOP3000	Introduksjon til spesialpedagogisk grunnlagstenkning	15	O	15	
SOP3001	Spesialpedagogisk praksisendring	15	O		15
Sum:				0	30

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

SOP3000 Introduksjon til spesialpedagogisk grunnlagstenkning

Emnekode: SOP3000

Studiepoeng: 15

Semester

Høst

Språk

Engelsk og Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om det relasjonelle perspektivet på læring
- har kunnskap om sentrale høyfrekvente vansker på ungdomstrinnet og i videregående opplæring
- har kunnskap om lovverk og sentrale styrende ideologier for skole
- har kunnskap om relevante fag- og yrkesetiske tema og problemstillinger

- har kunnskap om digitale hjelpemidler

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere aktuelle problemstillinger og drøfte disse i lys av ulike perspektiver og teoretiske tilnærminger
- kan redegjøre for saksgangen ved enkeltvedtak
- kan redegjøre for praktisk-pedagogiske utfordringer i møte med ulike funksjonsvansker og ulike strategier i arbeid med spesialpedagogiske tiltak
- kan anvende digitale verktøy som spesialpedagogiske hjelpemidler

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle og reflektere over spesialpedagogens yrkesrolle og se på praksisfeltet kritisk og bidra til endring
- kan bidra til skapende dialog og samarbeid
- kan utveksle synspunkter og erfaringer og begrunne disse faglig, og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis
- kan bruke språk, muntlig og skriftlig, sett i lys av språkets iboende aspekter av makt og undertrykkelse
- kan se muligheter for bruk av digitale verktøy i profesjonfaglig kompetanse

Innhold

Emnet er organisert etter prinsippet om problembasert læring knyttet til følgende to tema:

Tema 1: Tidlig innsats, holdninger og handlinger for ungdom med særlige behov i et inkluderende skolemiljø.

I dette temaet vil studentene få innføring i spesialpedagogisk grunnlagstenkning med et særlig fokus på profesjonsetiske utfordringer og lovformuleringer. Temaet konkretiseres gjennom tre sentrale begrep: Utviklingsstøttende relasjoner, tidlig innsats og inkludering. Studentene får en bevissthet rundt hva tidlig innsats betyr på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Temaet problematiserer hva målsettingen om en inkluderende opplæring betyr for ungdom med særlige behov.

Tema 2: Lærevansker på ungdomstrinnet og innen videregående opplæring.

Studentene får en oversikt over høyfrekvente vansker på ungdomstrinnet og innen videregående opplæring (jfr ekspertutvalget, KD 2014). Eksempler på dette er psykososiale vansker relatert til problemstillinger rundt atferd, skoletrivsel og fravær. Tematikken er også tett knyttet opp til målsettingen om en inkluderende skole. Et annet eksempel er lese- og skrivevansker knyttet til problemstillingen «den andre leseopplæringen», som særlig fokuserer på elevenes evne til meningsskaping i tekster man leser og skriver. Tematikken er nært knyttet til prinsippet om tidlig innsats. Innenfor begge områdene blir studentene utfordret til å tenke tiltak og strategier for å møte elevers- og institusjonelle utfordringer.

Arbeids- og undervisningsformer

Studentene blir invitert til å bringe inn utfordringer og problemstillinger de opplever i sin arbeidshverdag. Studentene blir utfordret til å reflektere over disse erfaringene ut fra de teoretiske perspektivene som emne presenterer. Ut over dette bygger emne på følgende undervisningsprinsipper:

- Problembasert tilnærming: Studentene skal lære gjennom å arbeide med problemstillinger basert på teori og praksis. Med dette forstås undervisningsformer som er studentaktive og som krever både konkret medvirkning og som legger opp til å bruke kontekstuelle (praksisnære/situasjonsbestemte) læresituasjoner.
- Samarbeidslæring: Gjennom en positiv gjensidig avhengighet skal studentene utvikle et tolkningsfellesskap å gjøre seg bevisst tidligere erfaringer og gjøre nye erfaringer med ulike former for spesialpedagogisk arbeid. Studentene skal settes i stand til å kunne beskrive handlinger og resultater, samt (og) analysere disse ut fra ulike spesialpedagogiske perspektiver.
- Digitale hjelpemidler er en del av de gjennomgående undervisningsformene og arbeidsformene.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Til hvert av hovedtemaene knytter det seg et arbeidskrav som studentene må gjennomføre – i alt 2 arbeidskrav.

Arbeidskrav 1: Individuelt arbeidskrav

Omhandler faget spesialpedagogikk og forholdet til spesialundervisning; inkludert sentrale lover forskrifter som regulerer området.

Arbeidskravet skal utarbeides som en presentasjon med egne notater og deles i eget kollegium, fortrinnsvis gjennom en digital kanal.

Arbeidskrav 2: Individuelt arbeidskrav

Studenten skal velge et vanskeområde å fordype seg i. I den grad det er mulig skal oppgaven trekke inn et digitalt hjelpemiddel (app, verktøy, programvare e.l.) som kan være hensiktsmessig for denne vanskegruppen.

Et skriftlig dokument på inntil 3000 ord.

Eksamen

4-timers individuell hjemmeeksamen på gitt oppgavetekst.

Eksamen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle

Ansvarlig fakultet

Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk

SOP3001 Spesialpedagogisk praksisendring

Emnekode: SOP3001

Studiepoeng: 15

Semester

Høst / Vår

Språk

Engelsk og Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om ulike hjelpeinstanser og systemets oppbygning og funksjon
- har kunnskap om relevante fag- og yrkesetiske tema og problemstillinger

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forskning og utviklingsarbeid til å begrunne egne meninger og valg
- kan identifisere aktuelle problemstillinger og drøfte disse i lys av ulike perspektiver og teoretiske tilnærminger
- kan identifisere mangler i egen kunnskap og kompetanse, samt se grensene for det

mandatet som tillegges den stilling man innehar, som grunnlag for å søke hjelp og støtte i sitt arbeid

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle og reflektere over spesialpedagogens yrkesrolle, og se på praksisfeltet kritisk og bidra til endring
- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver som strekker seg over tid, både alene og som deltager i en gruppe
- kan bidra til skapende dialog og samarbeid
- kan utveksle synspunkter og erfaringer, begrunne disse faglig, og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis
- kan bruke språk, muntlig og skriftlig, sett i lys av utdanningsinstitusjonens iboende aspekter av makt og undertrykkelse

Innhold

Emnet er organisert etter to prinsippet om problembasert læring knyttet til følgende to tema:

Tema 1: Overganger fra barneskole til ungdomsskole, fra ungdomsskole til videregående skole.

En gjentakende problemstilling innen det spesialpedagogiske fagfeltet er relasjonen mellom ulike institusjoner. I temaet legges det særlig vekt på utfordringer og løsninger knyttet til overgangen mellomtrinnet-ungdomstrinnet og ungdomstrinnet-videregående opplæring. Studentene får en innføring i lovgrunnlaget og hvilke utfordringer og løsninger som bidrar til gode overganger.

Tema 2: Praksiserfaringer og spesialpedagogisk fordypning innen ungdomstrinnet eller videregående opplæring.

Temaet tar utgangspunkt i fenomenet «å lære å lære» knyttet til at studentene utfordres til å legge stor vekt på spesifikke utfordringer de står ovenfor som lærere. Studentene skal fokusere på sin yrkespraksis og relatere spesialpedagogisk kompetanse til sitt konkrete praksisfelt. Det legges særlig vekt på aksjonslæring som arbeidsform og forskningsbaserte spesialpedagogiske tiltak for økt læringsutbytte.

Arbeids- og undervisningsformer

Studentene blir invitert til å bringe inn utfordringer og problemer de opplever i sin

arbeidshverdag. Studentene blir utfordret til å reflektere over disse erfaringene ut fra de teoretiske perspektivene som emne presenterer. Ut over dette bygger emne på følgende undervisningsprinsipper:

- Problembasert tilnærming: Studentene skal lære gjennom å arbeide med problemstillinger basert på teori og praksis. Med dette forstås undervisningsformer som er studentaktive og som krever både konkret medvirkning og som legger opp til å bruke kontekstuelle (praksisnære/situasjonsbestemte) læresituasjoner
- Samarbeidslæring: Gjennom en positiv gjensidig avhengighet skal studentene utvikle et tolkningsfellesskap å gjøre seg bevisst tidligere erfaringer og gjøre nye erfaringer med ulike former for spesialpedagogisk arbeid. Studentene skal settes i stand til å kunne beskrive handlinger og resultater, samt (og) analysere disse ut fra ulike spesialpedagogiske perspektiver
- Praksisorientering: Utgangspunktet for arbeidet i studiet skal være å kunne forstå teorigrunnet i en praktisk sammenheng. Dette innebærer at studentene skal kunne anvende spesialpedagogiske perspektiv på innovative måter. I dette ligger vilje og evne til skapertrang og til å utfordre etablerte mønstre knyttet til deltagelse og marginalisering på en ansvarlig måte
- Kunnskapsdeling: I eget kollegium og utprøving av ny faglig kunnskap

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Til hvert av hovedtemaene knytter det seg et arbeidskrav som studentene må gjennomføre:

Arbeidskrav 1: arbeidskrav i gruppe.

Empirisk identifisere utfordringer knyttet til overganger mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring med fagpersoner som er ansvarlige for overgangene. Drøfte empirien opp mot institusjonsteori.

Essay på 3000 ord.

Arbeidskrav 2 er valgfritt individuelt eller gruppe.

Arbeidskravet består i å planlegge og gjennomføre et aksjonslæringsprosjekt i praksis med utgangspunkt i tema 1, 2 eller 3.

Det skriftlige arbeidet av arbeidskravet omfatter prosjektbeskrivelse og gjennomføringsplan.

Eksamen

Et skriftlig eksamensprosjekt, individuelt eller gruppe, knyttet til tema 2.

Eksamen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle

Ansvarlig fakultet

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap